

**Matějčičný Tomáš. Kolektivní správa autorských práv.
Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014, 121 s.**

V nové ediční řadě Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk nazvané „Pro praxi“ se koncem roku 2014 objevila zajímavá publikace s názvem *Kolektivní správa autorských práv* od autora *Tomáše Matějčičného*. Publikace není jen praktickou příručkou, jak ostatně naznačuje název edice, v níž také vyšla, ale místy i relativně důkladným komentářem většiny podstatných a aktuálních otázek právní úpravy kolektivní správy. Nezřídka tak zvažuje i samotnou podstatu autorskopravní ochrany a ochrany duševního vlastnictví vůbec; v naprosté většině svých pasáží však obsahuje především prakticky orientovaný popis a ideové základy platné právní úpravy. Publikace tak představuje obsáhlý a komentovaný výtah z celé řady materiálů, včetně tuzemské i zahraniční judikatury a doktríny, kterému dominuje přehledně sepsaný popis praktické činnosti kolektivního správce autorských práv k dílům hudebním.

Z publikace samotné je již na první pohled zřejmá osobní zkušenost autora, v době psaní publikace pracovníka Ochranného svazu autorského pro práva k dílům hudebním, o. s. (OSA), což autor opakovaně ve své publikaci uvádí. Autor se tedy tématu publikace dlouhodobě věnuje, což je na textu více než patrné. V roce 2011 vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a v roce 2014 úspěšně složil státní rigorózní zkoušku na tamním Ústavu práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního. V roce 2012 byl jmenován Ministerstvem školství mládeže a tělovýchovy členem Meziresortní pracovní skupiny pro autorská práva. Publikace tak nese viditelné „stopy“ praktického uchopení tématu, které rozhodně není na škodu výkladu.

Recenzovaná publikace, zatím jako jediná v České republice, komentuje aktuální právní úpravu kolektivní správy autorských práv, přičemž zároveň obsahuje důkladný přehled rozhodovací praxe, jejichž komentování lze považovat za mimořádně zdařilé. V celkovém uspořádání obsahu a systematice této publikace je patrná snaha autora o maximální přehlednost a informovanost případného čtenáře. V tomto ohledu je ke škodě této práce snad jen to, že zde chybí rozsáhlejší samostatný soupis související zahraniční i české judikatury. Za vhodnou součást publikace tohoto typu lze naopak považovat věcný rejstřík (s. 125) a bohužel poměrně stručný přehled české literatury (s. 123), jemuž by v budoucích vydáních jistě prospělo výraznější rozšíření.

Cílem recenzované publikace je, jak alespoň uvádí sám autor na s. 9, popsat činnost kolektivního správce autorských práv k dílům hudebním, tj. nejčtetnějších a pravděpodobně i nejtransparentnějších z činností vyvíjených kolektivními správci na území České republiky. V první řadě se tak publikace zaměřuje na některé základní mechanismy autorského práva, se kterými kolektivní správci pracují (viz část první). Druhá část se zabývá kolektivní správou autorských práv v obecné rovině, dále pak historií, povahou a jejími nástroji. Tato část je poměrně popisná, místy působí až příliš obecně (tj. vzhledem k většinové orientaci práce na správu audiovizuálních děl). Za zajímavou a oborově patrně také nejvýznamnější lze považovat třetí část, jež je orientována především na konkrétní výkon jednotlivých práv, která kolektivní správci spravují, jakož i na nejrůznější právní problémy, se kterými se kolektivní správci běžně potýkají. Autor se zde nevyhýbá ani sporným a méně jednoznačným otázkám, jako např. realizaci tzv. online práv, kde autor zaujímá kritické stanovisko ke komunikační teorii, která je základem pro posouzení územního rozsahu sdělování díla veřejnosti a s tím souvisejícího rozsahu vymezení příslušnosti. V tomto ohledu autor např. uvádí, že tato teorie je značně neefektivní v případě internetu, jelikož změna sídla subjektu provozujícího internetovou službu je oproti provozovatelům satelitního vysílání, na něž dopadá opačná emisní teorie, velmi snadnou záležitostí a nevyžaduje značné náklady. Při své argumentaci pak autor

obvykle vhodne pracuje jak s vnitrostátními předpisy, tak i předpisy práva EU a mezinárodního práva, jež vhodně prokládá související judikaturou.

Celkově lze konstatovat, že recenzovaná publikace je věnovaná obecným otázkám autorského práva s důrazem na konkrétní výkon kolektivní správy v rámci jednotlivých práv, zejména pak těch audiovizuálních. Publikaci i její celkové rozvržení a pojetí považují za velmi přínosné, přehledné a svým způsobem i ojedinělé na českém trhu, protože v obdobné, byť i tak nepřilíši veliké, šíři zatím nebylo nic v této oblasti v české odborné literatuře zpracováno. Publikace je navíc psána způsobem srozumitelným široké právní a laické veřejnosti. Nutno v tomto smyslu ocenit, že autor volí v řadě případů stručné a poměrně výstižné konstatování, které podstatu věci obvykle objasňuje daleko lépe, než komplikované a složité výklady. Ideálními adresáty tak budou především odborníci v právní a administrativní praxi.

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i.

Peter Mosný a kolektív. Právohistorická realita sociálnej doktríny 20. storočia. Kraków: Spolok Slovákov v Poľsku – Towarzystwo Słowaków w Polsce, 2013, 287 s.

Sociálna doktrína ako určitý model koexistencie štátu a jeho obyvateľov, ktorá predstavuje i v minulosti predstavovala základnú ideovú orientáciu pre tvorbu sociálnej politiky, sa stala hlavnou témou predstavenej vedeckej monografie. Ide o komplexnú analýzu mnohých aspektov mimoriadne dôležitej problematiky sociálnej doktríny, ktorá istotne nie je len otázkou právnej histórie. Už predhovor k tomuto kolektívnemu monografickému dielu významných slovenských a českých právnych historikov, ktoré vzniklo na pôde právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave, naznačuje jeho vysokú erudovanosť a odbornú úroveň s objasnením jeho hlavných ideí i základných cieľov. Štát nemôže existovať len na teoreticko-právnej úrovni, ale nachádza sa v sústavnej priamej konfrontácii s jeho neopomenuteľnou zložkou – štátnym obyvateľstvom. Vychádzajúc zo základnej myšlienky, že nie obyvateľstvo slúži štátu, ale „štát existuje pre svojich obyvateľov“, autori predstavujú podstatu a základné východiská českej a slovenskej sociálnej doktríny v období predmníchovského Československa i Slovenskej republiky vojnového obdobia. Ideové modely sociálnej doktríny nie sú historicky zabudnutou problematikou, ale majú silný dosah na prítomnosť, keďže ich úlohou je nájsť optimálne spôsoby garancie základných ľudských práv a vytvárať podmienky na ochranu ústrednej hodnoty sociálnej doktríny – ľudskej dôstojnosti. Kapitoly pokrývajú odvetvia pracovného práva, práva sociálneho zabezpečenia s poukazom na právnú a sociálnu realitu v sledovaných obdobiach, venujú sa tiež osobitostiam sociálnej starostlivosti o minoritné zložky obyvateľstva v rámci problematiky tzv. chudobinskej starostlivosti. Niektoré kapitoly sú osobitne zamerané na nemecký model sociálneho zákonodarstva v čase Bismarckovej éry alebo tzv. Tretej ríše, na základe ktorého možno lepšie zhodnotiť fungovanie sociálnej doktríny na našom území. Súčasťou monografie je tiež právo-historická reflexia akcentujúca nevyhnutnosť prepojenia hodnoty slobody jednotlivca s hodnotou ľudskej dôstojnosti v akomkoľvek zavedenom modeli sociálnej doktríny.

Stotožňujeme sa so slovami autorského kolektívu, že koncept sociálnej doktríny, jej prínosov či nedostatkov, sa ľahšie sleduje a hodnotí *ex post*, čo zvyšuje aj objektivitu skúmania, a tým aj význam výsledkov predkladanej monografie. Tieto slová by mohol potvrdiť aj „poc-